

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/64/2016
Identifikačné číslo spisu:	1413010163
Dátum vydania rozhodnutia:	08.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1413010163.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 8. novembra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvineného U. B., pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 2T/62/2013, o dovolaní obvineného U. B. proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 2T/62/2013 zo 17. marca 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/89/2014 z 1. októbra 2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. B., s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 2T/62/2013 zo 17. marca 2014 (č. l. 548), bol uznaný za vinného obvinený U. B. zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že
dňa 31. augusta 2010 uzatvoril ako kupujúci kúpnu zmluvu s predávajúcim poškodeným X. M., nar. XX. I. XXXX, zomrelý dňa X. U. XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k bytu č. XX na deviatom poschodí v bytovom dome na ulici X., vo vchode č. XX, ako aj spoluvlastníckeho podielu k spoločným častiam a spoločným zariadeniam bytového domu a spoluvlastníckeho podielu na pozemku parcelné č. 3651/49, následne na základe uvedenej kúpnej zmluvy bol rozhodnutím Správy katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu zo dňa 22. septembra 2010, číslo vkladu X. povolený vklad vlastníckeho práva obvineného k predmetnému bytu do katastra nehnuteľností, pričom poškodený v dôsledku duševnej choroby, ktorej si bol obvinený vedomý, nebol schopný správne vnímať okolnosti týkajúce sa uzatvorenia scudzovacej zmluvy a nemal vedomosť o tom, že uzatvoril kúpnu zmluvu s vyššie uvedeným predmetom, čím obvinený poškodenému X. M. spôsobil škodu vo výške 109.000,- €, v dôsledku straty vlastníckeho práva k bytu, za ktorú nedostal protiplnenie.

Za to bol obvinenému U. B. uložený podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého bol zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Zároveň súd opatrovníka poškodeného Mgr. O. P., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom V., B. č. XX podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený U. B. proti výroku o vine a súvisiaceho výroku o treste, odvolanie. Krajský súd v Bratislave na verejnom zasadnutí uznesením, sp. zn. 1To/89/2014 z 1. októbra 2014, odvolanie obvineného U. B. podľa § 319 Trestného poriadku, zamietol.

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 2T/62/2013 zo 17. marca 2014, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/89/2014 z 1. októbra 2014 podal obvinený U. B. prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Jozefa Dopiráka, advokáta v Bratislave, dovolanie (č. l. 682).

V dovolaní poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom).

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom porušenie zákona a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 2T/62/2013 zo 17. marca 2014 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/89/2014 z 1. októbra 2014 a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že zo zápisnice z hlavného pojednávania Okresného súdu Bratislava IV z 26. novembra 2013 vyplýva, že hoci okresný súd obvineného poučil a umožnil urobiť obvinenému vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň bol poučený podľa § 257 ods. 3 Trestného poriadku, nebol však súdom poučený podľa § 257 ods. 2 Trestného poriadku o následkoch vyhlásenia podľa ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku, a to v rozsahu podľa odsekov 5 a 8 a taktiež súd nepoučil obvineného podľa § 257 ods. 4 Trestného poriadku, pričom z predmetného ustanovenia vyplýva obligatórna poučovacia povinnosť súdu. Poučenie obvineného vychádza zo všeobecného ustanovenia § 34 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého aj súd je povinný obvineného vždy poučiť o jeho právach vrátane „významu priznania“. Toto poučenie bude spravidla obsahovať poučenie o práve vypovedať, o práve odprieť vypovedať, o význame priznania a o obsahu, zmysle a možnom postupe podľa § 257 ods. 1 až ods. 7 Trestného poriadku a v rámci poučenia o význame priznania treba obvineného poučiť aj podľa § 36 Trestného zákona v súvislosti s určovaním druhu trestu a jeho výmery v zmysle § 38 ods. 2 Trestného zákona. Uvedeným procesným postupom okresného súdu došlo podľa obvineného k zásadnému porušeniu práva na obhajobu.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že dňa 11. februára 2011 bol vypočutý poškodený X. M. a to v čase, keď nebolo obvinenému vznesené obvinenie. Uznesenie o vznesení obvinenia podľa § 206 Trestného poriadku bolo vydané dňa 1. júla 2011 a doručené obvinenému 3. augusta 2011. V tejto súvislosti namietol, že X. M. nebol vypočutý ani v prípravnom konaní po vznesení obvinenia a ani v konaní pred súdom a súd pristúpil len k čítaniu výpovede X. M. z prípravného konania, čím obvinený nemal možnosť klásť svedkovi otázky a realizovať práva obvineného v trestnom konaní. V odôvodnení rozsudku pritom prvostupňový súd poukázal a argumentoval aj výpoveďou X. M.. Podkladom rozhodnutia súdu prvého stupňa boli teda aj dôkazy, ktoré boli získané v rozpore so zákonom. Výpoveď svedka je z tohto dôvodu nezákonná a okresný súd rozhodujúci o obžalobe na hlavnom pojednávaní nemohol zápisnicu o výpovedi prečítať a na výpoveď prihliadnuť. Výpoveď poškodeného možno prečítať len vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § 263 ods. 3 Trestného poriadku, teda ak takáto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t. j. ak výsluch svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu alebo ak im prítomnosť pri tomto úkone bola reálne umožnená. Uvedené časové súvislosti jednoznačne poukazujú na fakt, že k výpovedi svedka došlo v čase, keď ešte nevedel o

trestnom stíhaní za predmetný skutok, preto objektívne ani o možnosti a svojom práve zvoliť si obhajcu v zmysle zákonného ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý by sa mohol zúčastniť vyššie uvedeného výsluchu v zmysle výkonu svojich práv a povinností podľa § 44 Trestného poriadku a osobitne podľa § 213 ods. 2 Trestného poriadku. Takto nezákonne vykonaný výsluch bol v ďalšom konaní procesne nepoužiteľný, keďže z ustanovenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že za dôkaz môže slúžiť všetko za predpokladu, že to bolo získané zákonným spôsobom. Podľa obvineného došlo preto k porušeniu článku 6 ods. 3 písm. d) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj k porušeniu základných zásad trestného konania a to najmä zásady stíhania len zo zákonných dôvodov a zákonným spôsobom, zásady práva na spravodlivý a zákonný proces a zásady práva na obhajobu.

Rovnopis dovolania obvineného bol v zmysle § 376 Trestného poriadku doručený všetkým stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava IV vo svojom vyjadrení z 11. júla 2016 uviedla, že nie sú splnené podmienky na podanie dovolania ani k jednému z oboch napadnutých rozhodnutí. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vyplýva, že obvinený bol poučený podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku, § 257 ods. 3 Trestného poriadku a podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku, § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona. Absencia výslovného uvedenia poučení podľa § 257 ods. 2 Trestného poriadku a tiež podľa § 257 ods. 4 Trestného poriadku v zápisnici o hlavnom pojednávaní nemôže obstať, nakoľko zo zápisnice vyplýva, že bol poučený o možnosti urobiť vyhlásenie v znení vinný, nevinný alebo nepopiera spáchanie skutku s výslovným poučením o význame priznania, pričom význam a poučenia boli obvinenému súdom vysvetlené. Obvinený mal na hlavnom pojednávaní prítomného obhajcu a bol poučený o možnosti sa pred vyhlásením s obhajcom poradiť. K výsluchu X. M. uviedla, že poškodený nemohol byť vypočutý po vznesení obvinenia z dôvodu duševnej poruchy a bol v čase rozhodovania prvostupňového súdu nebohý. Prvostupňový súd nerozhodol na základe jediného usvedčujúceho dôkazu - výsluchu poškodeného a vzhľadom na duševný stav poškodeného je zrejmé, že výsluch obvineného bol za daných okolností neopakovateľný, pričom jeho čítanie na hlavnom pojednávaní bolo v súlade so zákonom. Navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) po predložení spisového materiálu primárne zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), za splnenia podmienky, že obvinený využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie podal prostredníctvom svojho obhajcu.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť nápravu procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku t. j., že malo byť zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu. Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku dôvody dovolania podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

V danom prípade obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal, že pri poučení obvineného súdom prvého stupňa podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku o práve urobiť niektoré z vyhlásení, že je nevinný, je vinný zo spáchania skutku v obžalobe, resp. nepopiera spáchanie skutku v obžalobe, nebol zároveň poučený podľa § 257 ods. 2 a ods. 4 Trestného poriadku.

Tieto okolnosti však boli obvinenému známe už v pôvodnom konaní a nenamietal ich ani v odvolacom konaní. Podľa vyššie citovaného ustanovenia § 371 ods. 4 veta prvá Trestného poriadku tento dôvod dovolania nemožno použiť, pretože okolnosti ho odôvodňujúce boli obvinenému známe už v pôvodnom

konaní a nenamietal ich najneskôr v odvolacom konaní. K otázke uplatnenia okolnosti známej dovolateľovi už v pôvodnom konaní a zakladajúcej dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku v predchádzajúcom konaní, ako podmienky pre jej použitie dovolací súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2015, Tpj 74/2015, podľa ktorého „ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní, nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku“.

Nad rámec k namietanej chybe konania (§ 374 ods. 1 Trestný poriadok) dovolací súd predsa len uvádza, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 26. novembra 2013 (č. l. 470) vyplýva, že obvinený vyhlásil podľa § 257 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, že je nevinný; poučenie podľa § 257 ods. 2 o následkoch vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) pri vyhlásení o vine a podľa § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku pri vyhlásení o nepopretí spáchania skutku nemalo preto vzťah k vyhláseniu obvineného, že je nevinný a rovnako aj poučenie vo vzťahu k odseku 4 uvedeného ustanovenia Trestného poriadku. Vyhlásenie obvineného o nevine a následná absencia poučenia podľa § 257 ods. 2 a 4 Trestného poriadku nemohla preto zasiahnuť do obhajobných práv obvineného (vôbec už nie zásadným spôsobom), čo vylučuje splnenie uplatneného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedené závery dovolacieho súdu o povinnosti namietat' jemu známu okolnosť už v pôvodnom konaní s poukazom aj na citované stanovisko, ktorú videl obvinený v tom, že spočívala v nezákonnom vykonaní dôkazu v konaní pred súdom - čítaním výpovede poškodeného X. M. z prípravného konania, platia aj pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací súd možno pri argumentácii o neexistencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku opätovne nad rámec uvádza, že v zmysle § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku zápisnicu o výpovedi svedka v konaní pred súdom možno prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba zomrela. V súlade s existujúcim skutkovým stavom preto súd prvého stupňa správne vykonal dôkaz prečítaním výpovede poškodeného zomrelého X. M. na hlavnom pojednávaní dňa 17. februára 2014 (č. l. 520), nakoľko z úmrtného listu zo 6. mája 2013 vyplýva, že X. M. zomrel predtým dňa 4. mája 2013 (č. l. 415).

Vychádzajúc tak z uvedených skutočností dovolací súd konštatuje, že argumenty dovolateľa nie sú spôsobilé naplniť žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, nakoľko ich nenamietal v pôvodnom konaní, a preto s použitím § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného U. B. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.